

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Lvdovici Molinæ, E Societate Iesv Theologiæ Doctoris, &
Professoris, Commentaria, In primam D. Thomæ partem**

Molina, Luis de

Lugduni, 1622

Qvæstio XXIII. De libro vitæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73915)

Deum in praedestinandis reprobandisque hominibus & Angelis in eo ordine rerum quem elegit, rationem habuisse vsus liberi arbitrij eorum praeuili in sensu, quem art. 5. memb. 9. & 10. explicauimus, ita scilicet, vt nisi Deus praeuidisset hoc vel illud pro libertate arbitrij creati esse futurum, hic non esset praedestinatus per haec aut illa media, quae ex libero ipsius, aut aliorum arbitrio pendet: ex quibus omnibus patet, diuina praedestinatione & reprobatione nihil omnino impediuntibus, orationes nostras & aliorum, conatum nostrum, & Ecclesiae, admonitiones, increpationes, & comminationes Scripturarum, praesertim admonitionem illam 2. Petri 2. *Satagite fratres, vt per bona opera certam vestram uocationem & electionem faciatis*, superuacaneas non esse, vt qui praedestinati sunt, vitam aeternam consequantur. Vnde Greg. 1. dialog. c. 8. *Obineri, inquit, nequaquam possunt, quae a Deo praedestinata* (hoc est, praedestinata vt concedantur) *non fuerunt: sed ea, quae uiri Sancti orando efficiunt, ita praedestinata sunt, vt precibus ipsorum obtineantur. Nam ipsa quoque peruenis regni praedestinatione, ita est ab omnipotente Deo disposita, vt ad hoc electi pro labore perueniant, quatenus postulando mereantur accipere id, quod eis Deus omnipotens ante saecula disposuit donare.* Idque confirmat, quoniam licet Deus pollicitus fuerit Abrahamo in Isaac multiplicandum semen eius: Isaac tamen precibus obtinuit à Deo, vt vxor conciperet, & pareret Iacob.

QUESTIO XXIV. De libro vitae. DISPUTATIO VNICA.

Quid sit in Deo liber vitae, & num à praedestinatione differat?

LIBER VITAE intellectus, quatenus notitia visionis complectitur omnes, qui vitam aeternam assequuntur, dicitur metaphoricè liber vitae. Sanè consuetudo ab antiquis ducta temporibus obtinuit, vt qui eliguntur ad grauiora munera, in libro scribantur. Sic Romani veteres, quos homines in ordinem senatorium referebant, Patres vocabant. Conscriptos, quod in senatu scriptis adnotaretur. Quamobrem creatura illae, quas mens diuina per cognitionem in se continet, tamquam simpliciter electas in aeternam vitam, merito dicuntur scriptae in libro vitae, mentisque ipsae, vt eas modo praedicto continet, nomen liberi vitae sibi vendicat. Etenim quae mente continentur, praesertim si firmiter retineantur, per metaphoram dicuntur in mente scripta, iuxta illud Proverb. 3. *Ne obliuiscaris legis tuae, & praecepta mea cor tuum custodias, paucaque intercedis, Describo illa in tabulis cordis tui.*

Illud verò discrimen est inter praedestinationem, & liberum vitae: Quod cum praedestinatio sit ratio mediorum, quibus Deus praeuidet perducendum aliquem in vitam aeternam, cum proposito eum ordinem exequendi: utique ratio seu cognitio illa mediorum, quam praedestinatio includit, pertinet ad scientiam Dei, tum naturalem, tum mediam inter liberam, & merè naturalem, anteceditque decretum voluntatis diuinae, quod rationem praedestinationis complet, quo etiam Deus ordinem illum exequutioni mandare statuit. Liber autem vitae est cognitio libera, qua Deus, post decretum illud voluntatis, certò cognoscit, quinam in vitam aeternam sint peruenturi. Hinc est, vt ad liberum vitae pertineat co-

Molina in D. Thom.

Agnitio illa, de qua Paulus 2. ad Timot. 2. ait: *Firmum fundamentum Dei sta, habens signaculum hoc, cognouit Dominus, qui sunt eius.* Ea namque cognitio diuina, quae ad liberum vitae spectat, quasi obliuiscit praedestinationem, quam consequitur.

De libro vitae in hac acceptione intelligendum est illud Pl. 39. *In capite libri scriptum est de me, vt facerem voluntatem tuam.* Quod, vt Paulus ad Hebr. 10. exponit, ad litteram intelligitur de Christo, qui tamquam princeps, & caput, & exemplar ceterorum praedestinatorum, ad cuius imitationem, cuius meritis, & in cuius honorem & gloriam ceteri praedestinati sunt, caput illius libri obtinet. In eadem acceptione sumitur in locis sequentibus. Dan. 12. *In tempore illo saluabitur populus tuus omnis, qui inuentus fuerit scriptus in libro.* Ad Philip. 4. *Quorum nomina scripta sunt in libro vitae.* Apoc. 20. *Qui non inuentus est in libro vitae scriptus, missus est in stagnum ignis.* & c. 21. *Non intrabit in eam aliquod conquinatum, aut abominationem faciens, & mendacium, nisi qui scripti sunt in libro vitae.*

Illud est animaduertendum, homines duobus modis acceptari à Deo in vitam aeternam, dignosve illa iudicari. Vno, quia cognoscuntur discitissimi in gratia, & ideo vitam aeternam consequuntur: id quod est iudicari dignos simpliciter aeterna vita, & quadrat in solos praedestinos. Altero, quia praeuidentur ad tempus futuri in gratia, non verò in ea permanfuri ad vitam vsque terminum: quocirca iudicantur digni vita aeterna, non simpliciter, sed pro illo duntaxat tempore: id quod appellari consuevit, acceptari & dignos iudicari vita aeterna secundum praesentem illius temporis iustitiam. Iuxta haec ergo liber vitae duobus modis vsurpatur. Primo, vt continet solos praedestinos, qui priori modo digni vita aeterna iudicantur. In qua sola acceptione liberum vitae haecenus vsurpauimus: de quo numquam delentur, qui in eo scripti sunt. Secundo modo, vt continet etiam iustos non praedestinos, qui posteriori modo digni vita aeterna iudicantur, atque adeò dicuntur scripti in libro vitae secundum praesentem iustitiam, eius duntaxat temporis, in quo in gratia sunt. Qui hoc posteriori modo in libro vitae scripti sunt, quando per peccatum à gratia decidunt, de eodem deleri dicuntur. Hoc secundo modo sumitur liber vitae in illo Plal. 68. *Deleantur de libro viuientium, & cum iustis non scribantur.* Et in illo Apocalyp. 3. *Qui uiserit, sic uestietur uelamentis albis, & non delebo nomen eius de libro vitae.* Porro cum audis, deleri aliquem de libro vitae, nõ ita intelligas, quasi Deus mutet iudicium, quod antea habebat: sed quia, cum pro tempore antecedente peccatum iudicaretur ille dignus vita aeterna, pro sequenti iudicatur ea indignus; dignusque qui supplicis puniatur sempiternis, perseverante semper in Deo utroque iudicio, vt quae st. 4. art. 15. explicarum est.

Sunt & aliae acceptiones libri vitae, vt hoc loco notat D. Thomas. Vt enim liber militiae nõ solum is dicitur, in quo milites scribuntur: sed etiam is, in quo disciplina militaris modisq; victoria reportandi traditur: is ite, qui res à militibus gestas, continet, vt praemiis dignisque honoribus afficiantur: ita praeter acceptiones explicatas iure optimo liber vitae ille in primis dicitur, in quo precepta modisq; consequendi vitæ aeternae docentur. Qua ratione vetus nouusq; testamētum liber vitae appellantur. Nam in illud Eccl. 24. *Haec omnia liber vitae*, ait glossa, id est, nouum & vetus testamētum. Eadē ratione Christus, vt homo, quatenus vita sua exemplar, & via est, quae ad vitam ducit, liber etiam vita, ad quem homines motes suos componere debent, appellari potest. Ideo illud

Gg Apoc.

Librum vitae duobus modis accipi.

Deleri de libro vitae, quid.

Libri vitae acceptiones aliae.

Libri vitae quid.

Praedestinatio, & liber vitae in quo differat.

Apocal. 20. Et alius liber apertus, qui est vita: exponunt Glossa ibidem, Greg. 24. Moralium c. 9. & D. Thom. de Veritate q. 7. art. 1. de Christo. Intellectus etiam diuinus liber vitæ ea potest ratione dici, qua hominum facta continet, propter quæ iustus vita æterna retribuetur, reprobis verò supplicium æternum. De huiusmodi libro intelligitur illud Plal. 138: Imperfectum meum viderunt oculi tui, & in libro tuo omnes scribentur.

Liber vitæ cur non morsu etiam appelleretur.

An liceat optare aliquid quando vitæ libro vitæ quis deleatur.

Licet autem in intellectu diuino tum peccata hominum contineantur, tum etiam qui reprobati ab eo sint, à potiori tamen obiecti parte, liber vitæ potius, quam mortis atque reprobationis, appellatur: quamuis verè liber etiam reprobatorum sit.

Hoc loco dubium esse poterat, nullo interueniente peccato, vt Deus à pluribus agnosceretur & diligeretur, liceret alicui optare deleri de libro vitæ, dummodo multi alij Deum agnoscerent, diligerent, sempiternisque illius bonis fruerentur. Id quod Paulus ad Rom. 9. optasse videtur. Rem hanc discussimus latè 2. 2. quæstio. 26. artic. 4. ostendimusque partem affirmantem esse veram. Excluditurque aliis expositionibus ostendimus, cum esse legitimum sensum verborum Pauli ad Rom. 9. Nec propterea credas in sensu simili locutum fuisse Moysen, Exodi 32. dum est Deum precatus his verbis: Aut dimitte eis hanc noxam, aut si non facis dele me de libro tuo. Vt enim Abulensis in eum locum q. 44. rectè adnotauit, non dixit: Dele me de libro tuo, modo dimittas illis hanc noxam: quasi desideraret commutationem facere pro peccati condonatione, sed solum dixit: Si id non facis, dele me de libro tuo. Sanè Augustinus q. 147. in Exodum, Lyranus, Abulensis, & alij plerique interpretes planè attingunt veram eius loci sententiam, eum dicunt, Moysen ex magno affectu caritatis erga populum, & magna familiaritate, ac confidentia erga Deum, per hyperbolem in ea verba prorupisse, vt exprimeret ardentissimum quoddam desiderium iram Dei à capitibus Iudeorum deprecandis; in eo prorsus sensu, quo filius, quem habet pater in delictis, videns seruum sibi carissimum in domo iuste eiici, patri diceret: Ne hunc, aut sanè me quoque domo eicio. Nec enim is filius optaret separationem à patre suo, sed ea hyperbole vteretur, vt desiderium suum ardens exprimeret, & patrem ad misericordiam commoueret.

QUÆSTIO XXV

De diuina potentia.

Potentia ad extra est proprie potentia.

QUÆSTIO 14. differunt de pertinentiis ad intellectum & voluntatem, quæ actus habent immanentes. Nunc de potentia Dei ad extra disputat. Quoniam verò non solum eius effectus, sed etiam, vt videbimus, actus re sunt ab ea distincti, fit, vt inter omnia, quæ in Deo sunt formaliter, hæc sola nomen potentie proprie mereatur, eaque de causa D. Thomas hoc loco eam solum nomine diuine potentie intelligit. Quemadmodum enim intelligere & velle solo nostro intelligendi more ab intellectu & voluntate diuina distinguuntur: ita intellectus & voluntas diuina solo nostro intelligendi more comparatione horum actuum potentie dicuntur.

ARTICVLVS I.

Vtrum in Deo sit potentia.

DISPUTATIO I.

PRIMA conclusio. In Deo non est potentia passiuæ. Est de fide vt patet ex dictis quæst. 3. & 9.

Prima conclusio.

Secunda conclusio. In Deo est potentia actiua, Est etiã de fide, vt patet ex illo Pf. 88. Potens Dominus, &c. & ex illo Plal. 70. Potentiam tuam Deus vsque ad altissima, quæ fecisti, magnalia, atque ex plethique aliis. Ratione verò probatur, quia omnia alia sunt à Deo efficiuntur, vt q. 2. artic. 3. ostensum est: ergo in Deo est virtus & potentia, qua ea omnia molitus est. Secundo, agens agit, quatenus est actus, patitur verò, quatenus est in potentia. Deus autem est summus & purus actus: ergo in eo est potentia actiua, non verò potentia passiuæ.

Secunda.

DISPUTATIO II.

Vtrum executiua potentia in Deo distinguatur ab eius intellectu & voluntate.

Licet omnes fateantur in Deo intellectum, voluntatem, atque executiuam potentiam, hoc est, id quod est principium immediatum actionis transeuntis, atque effectuum ad extra, esse idem re: differunt tamen, an quemadmodum intellectus & voluntas nostro intelligendi more distinguuntur in Deo, ita concedenda sit in eodem tertia ratio formalis, quæ simili modo ab intellectu & voluntate distinguatur, & sit executiua potentia: principium-ve immediatum, quo Deus res ad extra efficiat.

Durandus in 1. diff. 88. quæst. 1. partem affirmantem amplectitur, quam probat primò. Quoniam creata non emanant immediatè ab intellectu & voluntate diuina: ergo præter intellectum & voluntatem, concedenda est in Deo potentia executiua, à qua immediatè emanent. Consequentia est manifesta: antecedens verò probatur, quia scire & velle, quæ sunt actus intellectus & voluntatis, indifferenter se habent secundum suas rationes formales ad ea quæ creari possunt, & quæ non possunt creari, vt ad Deum, qui terminat actum voluntatis, & scientie diuine, & ad ea, quæ nulla ratione esse possunt, quæ etiam terminant cognitionem diuinam: cuius rei causa est ratio, quia scire & velle secundum suas rationes formales non transeunt realiter in rem volitam & scitam, sed intentionaliter solum, seu secundum rationem: vnde sola denominatione extrinseca dicitur res volita, aut scita: ergo creata non emanant ab intellectu & voluntate per cognitionem & volitionem diuinam, sed admittendus est alius actus transiens realiter in illa, atque aded alia potentia executiua, cuius sit ille actus.

Potentiam executiuam distinguunt in Deo ab intellectu & voluntate præter rationem. Primò.

Secundo, scire & velle sunt actiones manentes in intellectu & voluntate diuina: res create emanant à Deo per actionem transeuntem: ergo res create non emanant immediatè ab intellectu & voluntate diuina, sed admittenda est in Deo tertia potentia executiua, cuius actio illa transiens actus sit immediatus.

Secundò.

Tertio, qualem ordinem realem habent, tum inter se, tum comparatione actionis, intellectus, voluntas, & potentia executiua in nobis, talem ordinem rationis habent in Deo, in quo solum distinguuntur.

Tertio.